(ماسيس) غزته سى اداره خانه

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրուցթիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ

Գ. ՓՈՂՈՑ ՂԱԼԱԹԻԱ, Աւրաստունկեան խան

Direction du Journal "MASSIS„

Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	գին.	արծ.	75
»	Վեցամսեայ	»	»	40
Գաւառներու	Տարեկան	»	»	[illegible]0
»	Վեցամսեայ	»	»	50
»	Եռամսեայ	»	»	25
Օտար երկրի	Տարեկան	Ֆրանք		25
Ռուսիոյ	»	ռուբլի		10

Դրամի փոխարէն փոստի թուղթ կընդունուի. 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ՄԵՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԻՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

Առաջնորդող յօդուածի մը մէջ, կարծեմ 92ի չաբաթաթերթ «Մասիս»ներուն մէջ էր որ Թերթին տնօրէնը հետեւեալ տողերը կը գրէր. «Պէտք չէ ժամանակ կորսնցնել, թող ամէն գրող ճիւղ մը ընտրէ իրեն, թող ուսումնասիրէ զայն, խուզարկութիւններ կատարէ, տոհմային կեանքը ճանչցողներուն դիմէ, գիրքերն ու պարբերական հրատարակութիւնները քրքրէ. ուզածին չափ ժամանակ դնէ իր ուսումնասիրութեան, բայց վերջապէս երեւան հանէ աշխատութիւն մը որ մնայ, որ լոյս սփռէ ժամանակակից պատմութեան վրայ, որ բան մը սորվեցնէ ժողովրդին, մաքին հաճոյք առթէ և անոր սնունդ տայ միանգամայն, որ չգոհանայ միայն վայրկենական գրգանք մը տալով մեր ջիղերուն, առնուչ զգացողութիւն մը որուն ,,իշատակն իսկ յաճախ շատ չանուխ կ'աղօտի, կ'անյայտանայ»։

Ամէն անգամ որ Նօթի տետրակս ձեռք առնեմ, անպատճառ կը կենամ այս տողերուն վրայ՝ որո՛ք միշտ աղայ օրերու ուրուականներուն անդոհութեանը հետ խարող փշտուռ մը կուտան աչուըներուս։ Ժամանակակից ըլբագրութեան մէջ՝ ուր դալարներու մէջ ծլծլած չահասպրամներուն պէս խիտ բուրումնաւէտ և մեղի համար ալ անմահ գրականութեան մը երփներփած ծաղիկները փթթած են, սոոր պէս շատ մը վարդոտ խրատներ կան ամէնքն ալ նոր սերունդին ուղղուած և պիտի ըսեմ թէ անոնցմէ ո՛չ մէկը մնացած տաւի վիճակէն վեր բարձրացում մը ունեցած է։ Եւ գիտէք ինչո՞ւ. որովհետեւ երբէք չենք ճանչցած մեղ տրուած խորհուրդներուն բոլոր արժէքը և չենք ալ փորձած անոնց մէջ խտացած բոլոր օգուտը հասկնալու։

Վերը յիշած տողերս մանաւոր գիտումով արտագրեցի, ցուցնելու և կա՛ ինչ որ ա՛լ աւելի ճիշդ է, կրկնելու համար թէ սկիզբէն ի վեր մեր գրական շարժումին մէջ խոշոր պակաս մը գտնուած է միշտ, և թէ մենք շատ ետ մնացած ենք ուսումնասիրութեան մէջ՝ ըլլայ գիտական և կամ գրական։ Այդ տողերը 92ի սերունդին ուղղած էին մասնաւորաբար, թէեւ մեծ ջանք մը չէր պակսած ան ատենի գրողներուն, գրական այդ ճիւղին նոր զարկ տալու համար։ Բայց էական կէտ մը կայ որ խուսափած է հիմակուան սերունդին աչքէն. այսինքն՝ 92ի սերունդը չէ թէ միայն խրատի մը կը սպասէր մշակելու համար գրական ճիւղ մը որ հ ւանականաբար ամէնէն դժուարը, բայց ամէնէն ալ օգտակարը պիտի ըլլար, հապա ինքնիրմէն արդէն փորձած և գրեթէ յաջողած ալ էր իր ըրած ճիգին գնահատուած, պսակուած երեւոյթ մը տալու։ Պարոնեանի, Դուրեանի, Ազամեանի, Եղիային վրայ ուսումնասիրութիւնները և կամ ուսումնասիրութեան փորձերը, և այն հմաժիշին՝ որ առաջին անգամ արուեստի գրականութիւնը մտցուց մեր մէջ, այդ կրկնապէս սիրելի դէմքին գաղափարով, նորութիւնով, մէկ խօսքով արուեստով ակադձուն գրական ու գեղարուեստական լոյն հայեացքները՝ պէտք չէ՞ր որ հետեւողներ, գերազանցողներ ունենային. ինչո՞ւ այս ատրճան ետ մնացած է մեր արդի սերունդը հառաջդիմութեան եւ քաղաքակրթութեան մէջ։

Տամէի մահը պատրուակ մը եղաւ որ «Մասիս»ի խմբագիրը նոր սերունդին ուղղէ յանդիմանութիւններ, խիստ թէեւ, բայց ամէնքն ալ իրաւունքով ըսուած։ Եւ իրաւ ալ, մարդ Լիվինկսթըն մը, Սթէնլի մը ըլլալ պէտք է հիմակուան գրական արտադրութիւններու մէջ գտնելու համար գրուածք մը՝ որուն մինչեւ անգամ վերապահումով կարենայ գրականութիւն անունը տալ։ Կերեւայ թէ 90-95ի գրական շարժումը՝ դասականի, մէկ խօսքով հնութեան վերադարձուն հագած է մեր արդի գրողներուն համար, քանի որ հրապարակին վրայ հետեւող մը չէ երեւցած մինչեւ հիմա։ Մինչդեռ ընդհակառակը, գրական այդ շրջանը, վարդեջուրի ատաղձը մը ծլած անմեռուկներու փունջ մը պէտք է ըլլայ մեզի համար. որուն բոյրը ծծենք անսպառ և մանաւանդ, այդ նոր, իր բոլոր տարրերուն մէջ նոր դպրոցին պէտք է քայլ առ քայլ հետեւինք, եթէ իրօք կուզենք մեր աչքին իջած սեւուկ վարագոյրը վերցուած տեսնել։

* * *

Բայց չկարծուի թէ մեր գրականութեան այս անփչանական վիճակին բոլոր պատասխանատուութիւնը նորագոյններուն վրայ կը ծանրանայ։ Ոչ, այդ չեմ ուզեր ըսել. մեծ պակասութեան մը համար ա՛լ, 90—95ի դպրոցը պէտք է պատասխանատու բռնել։ Ինչո՞ւ համար անոնք որ ասկէ մէկ երկու տարի առաջ, հրապարակը բռնած ատեննին երբէք չէին զլանար իրենց խըրատները, ճամբաներ կը բանային, սրբտելու, ուսումնասիրելու նիւթեր երեւան կը հանէին, ինչո՞ւ յանկարծ լռութեան մեծ անդունդին երախն ի վար սահեցան և մէկդի թողուցին գըրական առաջնորդողի դերը՝ զոր ստանձնելու պատրաստ էին։ Իրենց ընելիք օգուտին ամենագլխաւորն էր այդ՝ որուն պարունակին մէջ կարելի է հիմակուան սերունդը իր զարգացումին համար պէտք եղած սնունդը գտնէր. Որովհետեւ երախային չի բաւեր միայն քալելու կերպը ցուցնել. պէտք է ատեն մը թեւէն բռնել և— ժողովուրդին մեղրոտ բերնով—, տատիս ընել տալ, որ աղէկ քալել սորվի։ Ինչո՞ւ փաստաբան գրագէտին անմահ նմանութիւններուն վրայ չհիմնանք, «Սալօնի կեանքեր»ուն տափակութիւնները կարդալու տեղ. ինչո՞ւ Սիպիլի անուշ մեղմադաձութիւնը չծծենք «Հոգիներու Թղ՛ծատար»էն յանդաւոր աններդաշնակութիւնները լսելու տեղ և կամ, փոխանակ ուռուցիկ ու ապուշ քրոնիկներ տեսնելու, ինչո՞ւ «Մոլորակ»ին չորուանդներու պէս օդակ ուած «Հօրիզոն»էն մէջ չթաղուէինք, միշտ վստահ՝ թէ Պլամարխոններ պիտի ըլլանք հոն՝ նոր ու սիրուն մոլորակներ գտնելու համար։

Եթէ երբէք գրականութեան այդ վարպետները կը կարծեն թէ իրենց դպրոցը վերջացած է ալ և թէ պարտքերնին կատարած ըլլալով, հրապարակէն քաշուելու իրաւունքը կը կարծեն ունենալ, սխալ չե՞ն մածեր միթէ. որովհետեւ, ո՞վ կարդէ հիմակուան սերունդը որ իրեն ուղղուած երկրորդ յանդիմանութեան մը առջեւ, սա պատասխանը չտայ իրեն. «Դուք մութ ճամբաները միայն ցուցուցիք մեզի. պարզ, սրոչ, մեկին ծրագիրներով չլուսաւորեցիք գիշերին թանձր սեւը՝ որ հոն կը տիրապետէր»։

Ես շա՜տ հեռու եմ այդ մտածումը ունենալէ և նորագոյններըդ—որոնց ես ալ կը պատկանիմ— թող չկարծեն թէ իրենց տուած սա պզտիկ վահանս, ապագային համար ամուր կռուան մը կրնայ ըլլալ։ Ոչ, ան օրը որ պաշտպանութեան այդ միջոցը միայն պիտի ունենան իրենց ուղղուած յանդիմանութեան դէմ և պիտի դ ըժածեն ալ, հիմակուընէ կըսեմ որ ամենամեծ նուաստութիւն մը պիտի ըլլայ ատի իրենց համար. քանի որ պզտիկ պէտք եղած տեղը ճիգն ալ չըրին որ թեւերնուն բռնող մը ըլլար։

ԹԷՆ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆ

Անգլիական հանդէս մը, «Դուօրթըրլի Րիվիու», Փրանսացի փիլիսոփային՝ Թէնի նկատմամբ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է։

Այս ուսումնասիրութեան մէջ, Թէն Քրիստոնէական կրօնին անժխտելի վսեմութեանը ամենէն աւելի ազդու և ամենէն աւելի չնչտող վկայութիւնը կուտայ։ Մասնաւորապէս, «1789ի Պատմութիւնը» անուն գիրքին մէջ Թէն՝ Քրիստոնէական կրօնին վրայ ինքզինքը պատրաստ կը զգայ գովեստի և անհամեմատ խօսելու։

Քրիստոնէութիւնը, կըսէ Թէն, արդի ընկերականութիւնը յեղաշրջած է ի բարին։ Պարկեշտութիւն, քաղցրաբարոյութիւն, մարդասիրութիւն, առաքինութիւն, արդարութիւն և վստահութիւն՝ Քրիստոնէութեան պտուղներն եղած են։ Ոչ փիլիսոփաներուն փաստերը, ոչ բանաստեղծներուն քերթուածները, ոչ գրագէտներուն սերձախօս զրութիւնները, ոչ իսկ սեստական, զինուորական և ասպետական զգացումները, կրնան օգնել մը ընծայել, բացի քրիստոնէութենէ։ Քրիստոնէութիւնը միայն կարող է զմեզ ետ կեցնել մեր բնական հակամէտութիւններէ, կամ արգիլել զմեզ ասորձանական գահավէժ անկումէ. Աւետարանը, այս հինաւուրց մատեանը, տակաւին լաւագոյն օժանդակն է զոր ընկերական բնազդը կրնայ իրեն օգնութեան կոչել։ Լիթրէ, Ճօն Սթուէրթ Միլ, քաջահմուտ, անկեղծ, անմեղ և պատկառելի անձնաւորութիւններ էին, որոնց համար ճշմարտութիւնը նուիրական էր, և ճշմարտութեան առջեւ խոնարհիլը՝ պար տականութեանց գերագոյնը համարուած էր։ Լիթրէ, մանկական հոգի մը, երբ Քրիստոնէական կ'ուսանէր, թէեւ ուշ, Քրիստոնեայ մը եղաւ բառին բուն նշանակութեամբ։ Ճօն Սթուէրթ Միլ իր յուշատետրին մէջ արձանագրած էր սա տողերը.

«Յիսուսի օրինակը և վարդապետութիւնը բարոյական կատարեալ «սիթէն տըրտ» մըն է։ Բարուց ու վարուց գեղեցկութիւն, ընկերական արդիւնաւորութիւն, այսինքն իր նմաններուն օգտակար հանդիսանալու նախանձախնդրութիւն, խանդակաթ հոգի և ջերմ մարդասիրութիւն — որոնք յարաբերականաբար յաղթական գաղափարականներ են— բոլոր այս բաները լիառատ կը գտնուին Աւետարանին մէջ։ Մինչ զանազան ընկերական կազմակերպութիւններ չեն կրնար կենսական շունչ մը առնել, Քրիստոնեայ ընկերականութիւնը կ'ապրի և կը փառաւորուի ոչ միայն իր զաւկներէն, այլ ամենահասուն վարդապետութեանց մէջ անոնց՝ որոնք ընազդումներով և նախադգացումներով Քրիստոնէութեան ընթացքին թշնամիները եղած են։

Վ. Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՍԻՐՈՑ ԵՐԳԵՐ

. . . .

—«Մերը, սիրունս, ամէն տեղ մէկ կը վայելուի։ Ծաղկազգեստ պուրակներուն, ծիրանաթոյր բուսակներուն մէջ փթթող բոլոր ծաղիկները մեզի պէս կը սիրեն իրար. բայց խուրաքանչիւր ծաղիկ, իր հեշտ վայելքներուն սահմանուած ուժին համաստրութեանը մէջ երբէք չզգար սիրակցին կոչտութիւնը։ Եւ ան որու հարանուկին ցից սլեխեր՝ որոնք քեզի այնչափ խաղաղ երեւցան, մեղմ շոյանքներու փայփայանքներ գիտեն ծորեցնել էգին կարմրուկ թերթիկներուն համար։

«Գիտե՞ս, օր մը Ծաղկանոցին հարցուցինք թէ փրցուած վարդերը ինչո՞ւ չեն վերադառնար. չե՞ս յիշեր, ամառուան խորշակներուն չորցուցած ցօղուններն կը շահէր ան օրը և ինկածաղիկին ալ անուշ ու սրտով բոյրը լուսինկային պէս ձերմակ ձագար մը մարմրցուցեր էր քովերնիս. վարդերը աղւորիկ յաւէրժահարսերուն ձեռքը կ'իյնան, բսաւ, և անոնց սպանող սէրէն կրակներուն չգիտնալով՝ կը մեռնին կանխահաս ծերութեան մը սեղմող չըթունքներուն մէջ։ Երբ կարկեհաններու պէս վառող կիսերը, ծիրանազգեստ ու փայլուն պարմաններու հետ կը սիրաբանին ծառերու անուշ և օրօրներով թրթռուն խարշափին տակ, իրենց մեղկութեան թուղ սերմաններուն մէջ չեն փափթթիր։ Մահուան գերող կծիկին՝ որ յափ, բայց չխուսափող անէացումի մը զորոշական սարսուռանքին մէջ միշտ կը թառմեցնէ խեղճ վարդուկները։»—

Ա. ԱՆՏՕՆԵԱՆ

Բերա, 9 Նոյ. 97

ՁՈՀԵՐ

Ծառ աչերուս մէջ երբեմն, վարդ ժպիտներ եփած լեղի արցունքներով, կը պարզուն, կը փայլին շարունակ՝ իրր արփիներ մարգարտացեմ սգասնսյ գիշերուան. Երբեմն ալ ո՜հ, իմ էութիւնս ամբողջ կը սարսռայ, կը ցնցուի յիշատակով մը նախկին, ու ձախսրս սա սեւ գոյն ցուրտ քրտինքներ, ցուրտ արցունքներ կը ծնի։ Ա՛խ, յուշեր կան կեանքիս մէջ, ցուրտ յուշե՛ր, որք մերթ ընդ մերթ իմ հոգիին քառելով կը սարսեն զիս, եւ որք փութով անհունին մէջ կերկարին եւ կանհետին ժամանակի խոր վհի՛ն մէջ։

* * *

Գերեզմանին մէջ սառ անդ, եղինձերով ծածկուած, հողակոյտներ կան ցիրուցան, հողակոյտնե՛ր, որք անմռունչ կը ննջեն ցմախներու հոգքին տակ, ու կը յուզեն, կը փրփրեն իմ խորհուրդներս ալ անհուն։ Ո՜հ, կը հային անոնք հոգւոյս ու կարեւնին իմ հէգ սրտիկ։

Մ՛ին տատնցմէ, կը յիշեմ դեռ, թարմ գրեթէ երէկի պէս... Թշուառ հոգի... սէր կը հեւար կեանքին մէջ, սէր կը բուրէր իր տարիքով և հասակով միանգամ։

Գնացեցիք նա աղէկ, ճշմարիտ պաշտեց ան, ու փեսին ալ առջեւ խոնարհեցաւ։ Զգեստ կալ մ'էր սիրած, արցունքներով կը յիշէր ան, կը զուրգուրար անոր վրայ և իր խոկմանց ալ միակ առարկան էր ընտրած ան. բայց ո՜հ տղջիկն այդ սիրուն, այդ խաառւտիկ փաքրիկ մեղուն, յայծ անզգայ և անտարբեր, կարհամարհէր այդ տառապող ու մարմրող թշուառ հոգին։

Ի զո՛ւր, ի զո՛ւր կը մաշէր հէք տղան. պիտի մեռնէր, մահուան սարսուռը կզգար, իր շունչն հեզիկ կլտկլտուած էր ցաւերով, դանկին խորն ու ջիղերուն մէջ յոյծ լացող, որդ մը անտես կը սողսկէր շարունակ։

Ա՛խ, կը վառէր գլուխը, հրդեհ կար հոն, հրդեհ մը որ պիտի լափէր զայն ամբողջ. վիշտ մը կեփէր գանկին խորը զգայուն, վիշտ մը որ ա՛խ օր մ'ալ լափեց զայն ամբողջ։

Ու թաղեցին թշուառ տղան։ Շատ մայիսներ մարեցան, շատ աշուններ եկան գացին ու տարիներ բոլորեցան։

* * *

Ալ կին եղած ու պառաւցած է աղջիկը, կորաքամակ բոլորովին, ցանցառ փունջ մը մազերու՝ գանկին վրայ կը դողայ, անցեալն իր սառ համբոյրով քարացած է այդ փունջին մէջ ձեփ-ձերմակ, ո՜հ, անէծքներ կը մխմխէ անոր սրտին որ չպրեցաւ ու չկրցաւ Միմկերիայ վառ նայուածքին տակ։

Թափթփած են ակռաները, այտերն ալ վա՜չ ներս քաշուած, երկու խոշոր ոսկորներ. թառամա՛ծ, չորցա՛ծ, թաղանթով մը ծածկուած, դուրս կը նետուին այտերէն ու կը հեգնեն անցեալը, անցեալը որ սուրբ էր համակ նախանձելի ու պաշտելի։

Ալ վերջալոյս մ'է մարմրող, կանթեղ մը ցուրտ սառնայծեալ, ո՜հ, քայլ մըն ալ, ու քայլ մը վերջ պիտի իյնայ ի գերեզման։ Գերեզման մ'ալ ինքն է արդէն։

* * *

Ա՛խ, ո՛վ երկինք, իցի՜ւ հիմա՛ ճիշդ այս պահուն արթննար ան, ան որ սիրեց ու պաշտեց. իցիւ դիտէր չքնաղ ծաղիկն սիրոյ, որուն բոյրը առաւ միայն։

Իցի՜ւ, պահ մը բանար անի իր աչերն ու դիտէր նէ որուն համար արցունք թափեց, մխաց յաւէտ, չորցաւ ամբողջ և օր մըն ալ գերեզմանի զարդը եղաւ։

Ա՛խ, այդ սուսերն դիւթիչ, որ վառվռնցիկ է միանգամ, այդ ծաղիկն չնաշխարհիկ որ արշալոյս մը ունի միայն, շատե՛ր խաբեց. շատե՛ր լացեց ու շատե՛ր մրկեց։

Իցի՜ւ երկի՛նք, իցի՜ւ հիմա՛, իր այդ փուշն խոնաւոտ Արգասի սուր աչերով գլխէր զնէ և զգար այդ վաղանցիկ գեղն ու հաճոյք։

Պիտի պղծէ, գանի հիմա ու չի ճանչնայ ալ թերեւս, պիտի թքնէ անոր ճակտին պառաւցած, ու սարսափի այդ սոսկալի ուրուականէն... Սակայն ի զո՜ւր, ալ անցած է, ետ չի դառնար անիկա, զոհ մըն է ինք զոհ մը ամբողջ լոկ իր սրտին։

Սեւ զանգուածին տակ անվրդով, հողէ կարծր վերմակին տակ անխռով կը ննջէ ան խաղաղիկ և անզգայ։

Ա՛խ հէք աղայ, ի՞նչ փայթ այրիկ սեւ յոյլերու տենչանօք, ո՜հ, մինչեւ ե՞րբ զայն փնտռել, որ կը փախի, որ խոյս կուտայ և կը թռչի ալ փութով, է՞ր մարմրիլ և հիւծիլ անոր սիրով, որ անզգայ, իր քայլերը, իր ընթացքը կ՛երկնէ կեանքին մէջ։

ՌՈԶՄԻՐԻ

Ատա-Բազար

Լանժի անտառներուն պահապանին կողմէ Պիսմարք իշխանին դէմ բացուած դատը ոկսաւ մէկ քանի օր առաջ Ալթոնա քաղքին դատարանին մէջ։ Անտառներուն պահապանը 25 տարի իշխանին ծառայած ըլլալով, այս վերջինը տարեկան չորս հազար հինգ հարիւր մարք հանգստեան թոշակ յատկացուցած էր. բայց պահապանը այդ թոշակով չէր գոհացած ու հինգ հազար չորս հարիւր մարք պահանջած եւ ասոր համար դատ բացած էր։ Երկու կողմի փաստաբաններուն ալ պաշտպանողականները լսուեցան թէեւ, բայց օրը իրիկուն եղած ըլլալով, դատին շարունակութիւնը յաջորդ չարթուն մնաց։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

«Տօքթէօր Դուրեան իր բնակարանը փոխադրած է Բերա Միսք փողոց թիւ 36 և հիւանդ կընդունի իր տունը բացի շորեքշաբթիէ, ամէն օր կէս օրէն վերջը»։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ. — Կաթոլիկ շահերը.— Հռոմէն կը գրեն Տուրինօ հրատարակուած Սթամբային թէ Վատիկանի մօտ Բրուսիոյ ներկայացուցիչը Պապին յանձնած է Վիլհէլմ Բ.ի մէկ նամակը, որով կայսրը կապահովցնէ Լեւոն ԺԳ. պապը թէ Չինաստանի մէջ Գերմանիոյ միջամտութիւնը նըպաստ օգտակար չպիտի ըլլայ կաթոլիկ շահերուն, որոնց շատ մեծ հոգ պիտի տարուի Երկնային կայսրութեան հետ եղած բանակցութեանց միջոցին: Միւս կողմէն Իտալիէ հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ. «Երբ գերման նաւատորմիղը Չինաստան մեկնեցաւ Հայնրիհ իշխանին հրամանատարութեան տակ, Հռոմ կը գտնուէր Չինաստանի գերման առաքելութեանց մեծաւոր, Անձէր եպիսկոպոս: Այս ներկայութիւնը պէտք չէ առանց նկատի առնուելու անցնիլ: Երկու օր առաջ Անձէր եպիսկոպոս Պապէն ընդունուեցաւ եւ հաւանականաբար խօսակցութիւնը դարձաւ Հայնրիհ իշխանին արշաւանքին վրայ: Արդէն գիտենք թէ այս արշաւանքը ո՛րքան խանդավառութիւններ առաջ բերաւ գերման կաթոլիկներուն մէջ: Պրէսլաւի իշխան-եպիսկոպոս Քոբ կարդինալ, Կուէլնի եւ Բոզէնի Սթալլէվսքի արքեպիսկոպոսը ջերմագին հեռագիրներ ուղղեցին Վիլհէլմ կայսեր: Աւելորդ է ըսել թէ Վատիկանի մէջ մեծ գոհունակութեամբ կը տեսնուի Գերմանիոյ այս ազդեցիկ գործունէութիւնը, որ Երկնային կայսրութեան մէջ կաթոլիկ առաքելութեանց ազդեցութեան տեսակէտով լաւ արդիւնքներ պիտի տայ անշուշտ»: Աւելցնենք թէ Հռոմէն եկած հեռագիրներուն նայելով, պապը խնդրած է Ֆրանսական եւ ռուս կառավարութիւններէն, որպէս զի հարկ եղածը ընեն Չինաստանի մէջ կաթոլիկ առաքեալներուն պաշտպանութիւնը ապահովելու համար, եւ չթողուն որ Գերմանիա միայն նախաձեռնութիւն ունենայ այս խնդրին մէջ:— Գերմանիա.— Պէրլինի եւ Քոլոնեի օրաթերթերը կըսեն թէ երկար ատենէ ի վեր Չին կառավարութիւնը դիտաւորութիւն յայտնած էր չվերանորոգել հիւսիսային Չինաստանի երկաթուղւոյն մեքենագէտին եւ անոր աշխատակիցներուն պայմանագրութիւնը, ինչպէս նաեւ որոշած էր ճամբել քանի մը գերմանացի մարզուսոյցներ: Բայց այսօր կը կարծուի թէ այս գործը արդի դէպքերուն հետ առնչութիւն չունի: Գերման թերթ մը նոյն իսկ կըսէ թէ գերմանացի նոր մարզուսոյցներ խնդրուած չեն կառավարութեան կողմէ, որ հրամայած է նաեւ փառաւոր ընդունելութիւն մը ընել Հայնրիհ իշխանին՝ իր դիրքին արժանավայել, Երկնային կայսրութեան ո՛ր նաւահանգիստն ալ որ հանդիպի:— Ճափոն.—Իտալական Թրիպունա թերթին Վիէննայի թըղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ճափոնի ներկայացուցիչ Մ. Թաքահիրա Քոնոյի հետ, որ հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ անոր. «Մենք ճափոնցիներս Չինաստանը կը նկատենք իբրեւ աշխարհագրական գաղափար մը, որ իր մէջ շատ ժողովուրդներ կը պարունակէ: Չինաստան կայսրութիւն մ՚է որ գիտէ իր ոյժը եւ որ անկարող է բարեկարգուելու: 1895ի պատերազմէն ի վեր բան մը մոռցած չէ, ոչ ալ սորված, եւ դեռ այսօր մեզ՝ իր յաղթողները՝ իրին իբրեւ հպատակ կամ երկրորդական կը նկատէ: Չինաստան ժողովուրդներու ընդարձակ կուտակում մ՚է միայն, ուր հայրենիքի գաղափարը չկրցաւ ծնիլ իր հողային ծայրայեղ ընդարձակութեան պատճառաւ: Դիւրին է հասկնալ թէ բոլոր այս մասերը՝ կցկցուած ապրելով հեռուն գտնուողները չեն կրնար հասկնալ մօտը գտնուողներուն թշուառութիւնը եւ ցաւերը: Չինաստան որ արդէն պարտքերու տակ ճնշուած է, եթէ իր դրութիւնը չբարեկարգէ, պիտի ստիպուի իր պարտատէրներուն ձեռքը դերի ըլլալ: Քիչ ատենէն բոլոր եւրոպական պետութիւնները Գերմանիոյ իմաստուն օրինակին պիտի հետեւին եւ Չինական կայսրութիւնը պիտի բաժնեն շրջաններու, որ պիտի ենթարկուին օտար ազդեցութեան: Ճափոն կը խորհի իր օրինաւոր բաժինն առնել: Զինուորական եւ ծովային մեծ պետութիւն մ՚է, եւ կուզէ խաղաղութիւնը խարսխել դրական առաւելութեանց վրայ: որոնք բարեկամական համաձայնութիւն մը պիտի կնքեն Ռուսիոյ հետ, որոնց ընդարձակ հողերուն մէջ կեանք եւ քաղաքակրթութիւն պիտի տանի սիպերիական երկաթուղին:» Ճափոնական խորհրդարանին բացման առթիւ դահաճառը կարդացուեցաւ, որ կը հաստատէ թէ Միքատոյի կառավարութիւնը բարեկամական յարաբերութիւններ կը տածէ բոլոր պետութեանց հետ:— Միացեալ Նահանգներ.— Ինչպէս կը գուշակէինք, Վաշինկթընի հեռագիրները կը հաստատեն թէ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը որոշած է Ճափոնի եւ Անգլիոյ հետ չնիզակակցիլ եւ ոեւէ հող չգրաւել. բայց Չինաստանի դէպքերը պիտի դիտէ, Ամերիկացիներուն ունեցած իրաւունքները եւ առանձնաշնորհումները պաշտպանելու համար: Չինաստան ոեւէ խնդիր ըրած չէ Միացեալ Նահանգաց:

ՍՈՒՏԱՆ. — Դեկտ. 25ին Սուաքիմի կառավարիչ գնդապետ Բարըրնս Քասալայի իտալական պահնորդներուն Մ. Մենէնդ շընորհաւորելով՝ յանուն Խտիվին պաշտօնապէս կատարեց Քասալան Եգիպտոսի յանձնուելուն գործողութիւնը: Ինչպէս յայտնի է, Իտալիոյ ծառայութեան մէջ գտնուող ընիկ զինուորները բրիտանական իշխանութեան անցած են: Անցեալ չորեքշաբթի օր այս վերջինները իրենց նոր ասպարէզին մէջ քաջութիւն մը ցոյց տուին, յարձակելով տերվիշներու կայանի մը վրայ՝ որ կը գտնուի Աթպարայի վրայ Էլ-Ֆաշէրի մէջ: Թըշնամի ոյն մեծ կորուստներ տալով եւ մեկցին զայն: Գրաւեցին անոր դիրքը, յափշտակեցին անոր նախիրը, ուղտերը եւ ուտեստները, եւ հիմա ալ պաշարած են Աթպարի կայանը:— Դեռ ոեւէ պաշտօնական տեղեկութիւն չհաստատեր թէ Խարթումի եւ Օմտուրմանի հիւսիսային կողմերը գտնուող տերվիշները թողած ըլլան Մէթէմմէնի եւ Շէնտիի ամրոցները յարձակողական շարժում մ՚ընելու եւ Պերպէրը դարձեալ նուաճելու համար: Սրդէն Քիչընըր սպարապետ Պերպէր մեկնած է. Ուատի-Հալֆայի մէջ կան պիտի միանայ Խտիվին պաշտօնեաներէն Վինկէյթ պէյ:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ. — Արտաքին գործոց նախարար Մ. Շէրման, նախագահ Մ. Մաք Քինլիի հրամանաւ ամերիկեան ժողովրդեան կոչում մ՚ըրած է: Այս կոչումը ժողովրդին կիմացնէ թէ ամերիկեան կառավարութիւնը սաստիկ փափաքելով առնել Քուպայի գործերուն գոհերը, սպանիական կառավարութեան հետ կարգադրութիւն մը եղաւ, որով կարելի պիտի ըլլայ Քուպայի ամերիկեան հիւպատոսին ղըրկել ամէնայն համաձայնութեամբ դրամ, ուտելիք, հագուստ, դեղ եւ ուրիշ հարկաւոր առարկաներ: Հիւպատոսը բարեգործական հաստատութեանց պիտի աջակցի բաշխումները կատարելու համար: Նախագահը կը յուսայ որ Ամերիկացիք խիստ եղանակին սկիզբը մօտիկ պիտի ընեն այս կոչման, ի նպաստ չքաւորներու՝ որ իրենց դրացիներն են:

ՔՈՒՊԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ. —Մանիլայէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բրիմօ գնդապետ Սան-Միկուէլ քաղաքը մտաւ ընկերակցութեամբ Անկուիլնալտօ, Լանէրա, Թրիօ, Նաթիվատատ ապստամբապետներուն, որ գոչեցին. «Կեցցէ թագաւոր, կեցցէ Սպանիա, կեցցէ զինուորական հրամանատար», ցոյց տալու համար իրենց հպատակութեան անկեղծութիւնը: Անկուինալտօ ապստամբապետը ամբոխին մէջ կը պտտէր, որուն խանդավառութիւնը շատ մեծ էր:

ՍԻԱՄ. — Կալ գաւառակին մէջ սատանայական սպանութիւն մը տեղի ունեցաւ: Պուտտայական քահանայ մը գաղտնի յարաբերութիւններ ունէր ամուսնացեալ կնոջ մը հետ, որ մայր էր 3—4 տարեկան տղու մը: Քահանան ամուսնին բացակայութեան միջոցին կնոջ այցելելու սովորութիւն ունէր: Օր մը տղան անմեղութեամբ իր հօրը պատմեց ինչ որ կանցնէր կը դառնար՝ իր հօն չեղած ատեն: Էրիկ կնկան մէջտեղ սաստիկ վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ: Հետեւեալ օրը ամուսինը սովորականին պէս իր գործին գնաց: Երբ իրիկունը տուն դարձաւ, կինը ճոխ ատեն շատ մը միս բերաւ անոր առջեւ: Հայրը իր զաւակը չէր տեսներ, ուստի հարցուց մօրը, որ պատասխանեց թէ մեծ մօրը տունը ղրկած է: Ամուսինը առանց բերանը բան մը դնելու գնաց պառկեցաւ: Կէս գիշերուն կինը դանակով մը զինուած փորձեց սպաննել զայն, բայց յաջողեցաւ փախչիլ: Երկրորդ օրը երեւան ելաւ թէ մայրը խղդած էր իր զաւակը: Թուփերուն մէջ գտան գլուխն ու մարմնին մէկ մասը, իսկ մնացեալը վայրագ կինը իբրեւ կերակուր հրամցուցած էր, որուն նախընթաց օրը ամուսինը բնաւ դպած չէր:

ՊԱՊԸ ԵՒ ՕՐԼԷԱՆԻ ԴՈՒՔՍԸ. — Իշխող մենապետներուն օրինակին հետեւելով Օրլէանի դուքսը Պապին ղրկեց շնորհաւորական հեռագիր մը Ծննդեան տօնին առթիւ: Լէոն ԺԳ. իր գոհունակութիւնը յայտնեց,

ԱՒՍՏՐԻԱ. — Աւստրիոյ գործերը հետզհետէ կը պղտորին: Կըսուի թէ Ֆրանսուա-Ժոզէֆ կայսրը կամ խորհրդարանը պիտի լուծէ եւ կամ դահլճին հրաժարականը պիտի ընդունի:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ. — Մարսիլիայէն Բարիզ մեկնող երկու ճեպընթաց կառախումբեր իրարու զարնուեցան սոսկալի արագութեամբ: Այս բաղխումին հետեւանքով երեք ճամբորդ մեռան եւ տասնըչորս հոգի վիրաւորուեցան, որոնց շատերը ծանր կերպով:

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Դեկտ. 23ին Պապը իր ներկայութեան ընդունելով կարդինալները, եպիսկոպոսները, առաջնորդները եւ արքունի մեծ անձնաւորութիւնները, որոնց երիցագոյնը, Օրէլիա կարդինալ, Պապին հաղորդեց Ծննդեան առթիւ իրենց մաղթանքները, Պապը պատասխանեց թէ ընկերային խաղաղութիւնը օրինաց պահպանութեան վրայ հիմնուած է: Փրկչին օրինակներուն մոռացումը արդի սերնդեան չարեաց եւ խռովութեանց պատճառն է: Հետեւաբար ազգերը անկարող են սանձ դնել փառամոլութեանց, ցրուել անվստահութիւնները: Այն ատեն միայն պիտի կրնան, երբ վերահաստատեն Քրիստոսի օրէնքը, եւ պատասխանեն Եկեղեցւոյն կոչման, որ ոչ միայն կրօնական այլ քաղաքային գործ ալ կը կատարէ, բոլոր ազգերը հրաւիրելով հաւատքի միութեան: Իտալիոյ վրայ խօսելով, Պապը ցաւ յայտնեց Պետութեան եւ Վատիկանի մէջ գտնուած կռուին համար: «Անկողմնակալ մտքերը, ըսաւ, այս կռուին վախճանը կը փափաքին, վասն զի այդ կռիւը հակապատկերն է Իտալիոյ մեծամասնութեան յիշատակներուն եւ զգացումներուն: Աղէկ բան չէ այդ յիշատակներուն հետ կռուիլը, վասն զի անոնք կը հասկնան թէ քաղաքական միութիւնը չբաւեր իրենց երջանկութեան համար, եւ վասն զի կը պահանջեն պապութեան անկախութիւնը եւ անոր վերահաստատութիւնը իր իրաւանց մէջ: Աւելի գէշ է նաեւ խաղաղակեաց քաղաքացիները շփոթել խռովարար երկպառակութեանց հետ: Սխալ էր իտալական դատը պապական իրաւունքներուն հետ յայտնապէս կռուի մէջ ենթադրել: Ե՞րբ անպատուութիւն կըլլայ որ արժանաւոր պետութիւն մը մտնէ իր մեղքերը քաւելու ճամբուն մէջ:» Պապին առողջութիւնը շատ ընտիր է: Այս ճառը արտասանեց թրթռուն ձայնով մը: Վերջացնելով, ներկաները օրհնեց, որոնց մէջ կը գտնուէին 23 կարդինալներ, եւ յետոյ թոյլ տուաւ որ անոնց ամէնքը կարգաւ անցնին իր գահուն առջեւէն, մինչեւ իւրաքանչիւրին կուղղէր սիրալիր խօսքեր:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՐԱ, 28 դեկտ.—Օպզըրվըր կը հերքէ թէ Անգլիա Իտալիոյ առաջարկած ըլլայ Քուզան գաւառը միասին գրաւել Չինաստանի մէջ:

ԲԱՐԻԶ. — Հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ռուսական զօրքեր գրաւած են Բորթ-Արթուրի հիւսիսային կողմը Քին-Ջան գաւառը:

— Նախարարաց ժողովը՝ Մ. Ֆէլիքս Ֆոռի նախագահութեան տակ՝ որոշեց մէկ միլիոն երկու հարիւր հազար Ֆրանք ղրկել ի նպաստ Ալճէրիոյ կարօտելոց:

ՎԻԷՆՆԱ. — Ստորին Աւստրիոյ, Կալիցիոյ, Սթիրիոյ, Սիլեզիոյ, Կորիցի եւ Քառնիոլի ատեանաժողովները բացուեցան: Ֆրանսուա-Ժոզէֆ կայսեր համար խանդավառ ցոյցեր եղան:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ ուղղակի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը գնաց նախագահելու համար Ազգ. Հիւանդանոցի Նորակազմ Հոգաբարձութեան առաջին գումարման. սակայն Հոգաբարձութեան անդամներէն միայն երկու անդամ հրաւէրի անձամբ պատասխանած ըլլալուն նիստ չկազմուեցաւ: Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան իր հրաժարականը ղրկած էր Ս. Պատրիարք Հօր. կը կարծուի թէ միւս անդամներն ալ այս անգամ նաեւ հրաժարած են:

—Կրօն. ժողովոյ երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ Թէքիրտաղի առաջնորդութեան ընտրելեաց հետեւեալ եռապատիկ ցանկը պատրաստուած է. Տ. Բարթուղիմէոս Ծ. Վ. Պաղճեան, Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Գալփաքճեան, Տ. Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան:

—Ճանիկի Առաջն. Տեղապահ Գեր. Տ. Բարգէն Ծ. Վ. Կիւլէսէրեան, Սամսոնի Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյն տօնախմբութեանն առթիւ, դեկտ. 7ին, իր առաջին պատարագը մատուցած է առանց Չաթալթազի, հակառակ տեղացւոց թախանձանաց: Տ. Բարգէն Ծ. Վ. գրութիւն մը ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր յայտնած է թէ գաւառային Ընդհ. ժողովոյ ընտրութիւններն գրեթէ վերջացած են եւ ի մօտոյ ընտրութեան տեղեկագիրն պիտի յղէ կեդրոնական վարչութեան ի վաւերացումն:

Նոյն գրութեամբ Տ. Բարգէն Ծ. Վ. ը յայտնէ թէ յաջողած է աղքատախնամ ընկերութիւն մը հաստատել տեղւոյն կարօտ ազգայնոց բժիշկ, դեղ եւն. հայթայթելու համար:

—Գրիգոր էֆ. Վանեան հետեւեալ առաջարկութիւնը կընէ մեզ, զոր կը յանձնենք Ս. Պատրիարք Հօր ուշադրութեան:

Նկատելով որ Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ գործելու կարող կիներ ու աղջիկներ կը գտնուին, յիշեալ էֆ.ն կառաջարկէ անոնց տիվալ բանեցնել տալ, որով Ազգ. Հիւանդանոցի առ նուազն տարին 120 ոսկւոյ շահ մը հանել կը խոստանայ:

Ըստ մեզ այս առաջարկութիւն շատ օգտակար է երկու տեսակէտով. նախ որ Հիւանդանոցը 120 ոսկւոյ նոր հասոյթ մը պիտի ունենայ, երկրորդ այդ կիներն ու աղջիկներ օր մը Հիւանդանոցէն երբ դուրս ելնեն իրենց օրապահիկը ճարելու արհեստ մը պիտի ունենան իրենց ձեռքը. մենք գիտենք որ այդ գործով այսօր շատ մը ընտանիքներ իրենց ապրուստը կը հայթայթեն:

Ահաւասիկ կիրակի օր մայրաքաղաքիս եկեղեցիներուն մէջ կարդացուած Պատրիարքական կոնդակին պատճէնը.

ՄԱՂԱՔԻԱ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ, ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, առ Շնորհազարդ դասս Եկեղեցականաց եւ առ բովանդակ օրհնեալ ժողովուրդ մեր որ ի Մայրաքաղաքիս եւ ի մերձակայ վիճակս, առ հարազատս Որդւոյ Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցւոյս Հայաստանեայց ողջոյն եւ սէր եւ օրհնութիւն ի Տէր Յիսուս:

ԵՂԲԱՐՔ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆՔ ԵՒ ՈՐԴԵԱԿՔ ՍԻՐԵՑԵԱԼՔ

Յիսնակը մտաւ, բարեպաշտական օրերու շրջան մը սկսաւ: Յիսնակը Քրիստոսի Տեառն մերոյ Աստուածայայտնութեան տօնին նախապատրաստական միջոցն է, ինչպէս Մեծպահքն ալ Քրիստոսի Տեառն մերոյ Աստուածային Յարութեան տօնին պատրաստուելու ժամանակն է: Քրիստոնէական երկու մեծագոյն խորհուրդներն են՝ Յայտնութիւն եւ Յարութիւն, եւ երկուքին ալ յիշատակը՝ արժանապէս նուիրագործելու համար հոգեւորական պատրաստութեանց շարք մը օրինադրած է Սուրբ Եկեղեցին:

Աղօթք՝ պահք՝ բարեպաշտութիւնք մէկ կողմէն, ողորմութիւնք՝ նուէրք՝ բարեգործութիւնք միւս կողմէն. առաջիններով մեր անձին սէրն ու մեր ներքին պէտքը կը կատարեմք, վերջիններով մեր ընկերական սէրն ու ընդհանուր պէտքը կը լրացնեմք. առաջիններուն անհոգ լինելով մեր խղճին առջեւ կը մեղադրուիմք, վերջիններուն անհոգ լինելով իրարու եւ աշխարհի առջեւ կը դատապարտուիմք: Գիտեմ թէ օրէնքներ եւ բարեգործութիւններ հաւասարապէս մեծ են. բայց միթէ ի մանկութենէ չե՞ք սորված, ամեն վայրկեան չե՞ք լսած թէ ինչպէս Աստուածաշունչ պատգամք եւ Աստուածազիր պատուիրանք ողորմութի՛ւն, ողորմութի՛ւն եւ գթութիւն, ողորմութի՛ւն եւ գթութիւն եւ կարեկցութիւն կը խօսին, կը կրկնեն, կը յանձնարարեն, կը յորդորեն, կը խրատեն, կը հրամայեն, կը սպառնան, եւ խօսից կնիք՝ իբր Քրիստոնէութեան նշանակ կը ցուցնեն: Ողորմութիւնը երկրային սիրոյն ամենէն գեղեցիկ բացատրութիւնն է:

Կարօտը տեսնել, կարօտութիւնը լսել, եւ անոր վրայ կարեկցութիւն չզգալ, անոր օգնելու համար ի գործ չշարժուիլ, նպաստ հասցնելու համար ողորմութիւն չընել, մարդուս սրտին հակառակ է: Աւելցո՛ւր տօնական յիշատակներու անոյշ ազդեցութիւնը՝ որ իր սրբախորհուրդ զգացմանց ամենքն ալ մասնակից ընելու կը մղէ. աւելցո՛ւր հոգեւոր մտածմունքներու ոյժը՝ որ աստուածահաճոյ գործերու եռանդը կը բորբոքէ. աւելցո՛ւր ինչ ինչ պատահական չըսեմ աւելորդ ծախքերու առիթը՝ որ ուրիշներու կարօտութեան հետ բաղդատուելով մարդուն խիղճը կը խայթէ:

Հնա՞ր է արդեօք, Սիրելիք, որ այսպիսի բուռն զգացմանց դիմաց, ուղիղ եւ փափուկ սրտի տէր մէկ մը՝ ձեռքը կապէ եւ ողորմութիւն եւ նպաստ եւ նուէր տալու յօժարութիւն չզգայ:

Կարօտութիւնները չեմ ուզեր պատմել, շատ յայտնի բաներ բացատրելու հարկ չկայ: Կարօտներ եւ աղքատներ ունիմք մեր շուրջը, մեր թաղերուն մէջ, կարօտներ եւ տկարներ ազգային Հիւանդանոցի բոլոր մասերուն մէջ, կարօտներ եւ թշուառներ գաւառներուն մէջ, որբեր եւ այրիներ, անօթիներ եւ մերկեր, տնանկներ եւ անօթեւաններ, որոնք շարունակ իրենց լալագին աղաչանքները մեզի կը հասցնեն:

Ինչ որ ես այսօր ձեզ կը յանձնարարեմ, Քրիստոսի Հրաշափառ Ծննդեան եւ Աստուածային Յայտնութեան բարեպաշտական լումայն է, Քրիստոսի մուրին քրիստոնէական ընծայն է: Ամէն տարի այդ առթիւ դուք սովոր էք մասնաւոր նուէրներ տալ հիւանդներուն, անկեալներուն, աղքատներուն, այրիներուն, որբերուն, տնանկներուն, փորձանաւորներուն: Ես ալ ձեզի ձեր տօնական պարտքը կը յիշեցնեմ, եւ եթէ կուզէք, պէտքին առաւելութիւնը կիմացնեմ, որ նպաստն ալ աւելցնելու հոգ տանիք:

Եպիսկոպոսակից եւ Վարդապետակից Եղբա՛րք, ձեր խնամոց եւ իրատոց յանձնուած ժողովուրդ ան խօսեցէ՛ք ձեր հոգեբուղխ քարոզներով.

Կորգակից Քահանա՛յք, ձեր հոգածութեան եւ հսկողութեան յանձնուած հաւատացեալներուն յիշեցուցէք ձեր հայրական յորդորներով.

Տեսուչք եւ Ուսուցիչք եւ Դաստիարակք, մտքերու կրթութեան հետ սիրտերու առաքինութիւնն ալ սորվեցուցէք:

Թաղականք եւ Խնամակալք եւ Հոգաբարձուք, ձեր եռանդուն ջանքերով գործեցէք եւ դիւրութեան միջոցներ պատրաստեցէ՛ք:

Մեծատունք եւ Գլխաւորք ժողովրդեան, ձեր առատաձեռնութեան արդիւնքներով ուրիշներուն բարի օրինակ եղէ՛ք:

Կանայք եւ Օրիորդք, ձեր փափուկ եւ թելադրիչ միջնորդութեամբ սիրտերը շարժեցէ՛ք, դուք ալ մէկտեղ աշխատեցէ՛ք:

Ամէն հայ քրիստոնեայ, որ Սուրբ Եկեղեցւոյ Հրաշափառ տօնը խմբութեան կը պատրաստուի, ողորմութեան պարտքը չմոռնայ. Նորածին Փրկչին առջեւ ոչ ոք առանց նուէրի թող չերեւնայ, այն Փրկչին՝ որ աղքատին եւ կարօտին եղած ողորմութիւնը իրեն եղած կ՚ընդունի:

Ամէն ոք իւր կարողութեան չափը ի՛նք գիտէ. եւ Աստուած անոր համեմատութեամբ կընդունի եղած ողորմութիւնը: Սիրելիք, աղէկ չէ աւելորդ ծախուց կամ զուարճութեանց կամ ճոխութեանց գոյներ ընել, երբ հացակարօտ եղբարց բազմութիւն մը կայ մեր առջեւն: Ինչ որ հանդիսական՝ ինչ որ տօնական ծախք է կարճեցէ՛ք կարճեցուցէք, չեմ ըսեր խափանեցէք. ընծաներու եւ զարդերու զուարճութեանց եւ ուրախութեանց ծախսուելիք գումարներուն մէկ մասը ողորմութեան յատկացուցէ՛ք, կարօտ եղբայրներու նուիրեցէ՛ք:

Առաջնորդներ եւ Տեղապահներ եւ Քարոզիչներ եւ Աւագերէցներ՝ մեր Հոգեկից Եղբայրներն, Թաղական եւ Խնամակալ եւ Հոգաբարձու խորհուրդներու ձեռնտուութեամբ պիտի ընդունին ձեր նուէրները, ըլլա՛ն դրամ, ըլլա՛ն նիւթեղէն, ըլլա՛ն նըպարեղէն, եւ պիտի հասցնեն մեզի, որպէս զի մեր ալ մօտաւորներուն եւ հեռաւորներուն հասցնեմք ժամանակին:

Վստահ եմք թէ մեր Օրհնեալ Ժողովրդեան ծանօթ բարեպաշտութիւնը եւ բարեսրտութիւնը սիրով պիտի ընդունի մեր այս յորդորական խօսքերը, եւ պիտի ուրախացնէ աղքատն ու կարօտը: Կը մաղթեմ որ Ինքն Ամենաբարին Աստուած գիրկ պահէ ամէնքը որ եւ է վտանգէ եւ փորձանքներէ ազատէ, ի բարին ընդունի իր անուամբ եղած ողորմութիւնները: Օրհնէ՛ ամեն տուն եւ ամեն անձ եւ մխիթարէ իւր այցելութեամբ, եւ արժանացնէ ամենքնիս շնորհաւոր տօնախմբութեամբ փառաւորել Իւր Սուրբ Ծնունդը եւ Յայտնութիւնը շատ ու շատ բարեբաստիկ տարիներ, եւ միշտ փառաւորել Իւր Սուրբ Անունն եւ Իւր Անհուն Ողորմութիւնը. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Ողջ լերուք ձեզ մաղթեմք ողջունիւ սիրոյ եւ օրհնածոյն աղօթիւք:

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Գրեցաւ ի Կ. Պոլիս յամին 1897 Դեկտեմբերի ընդ 50 համարաւ:

Շահինեան, Մարկոսեան, Բէյլիղեան, Պէրպէրեան և Եուսուֆեան ընտանիք՝ նրը ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՇԱՀԻՆԵԱՆի

ազալի մահը որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան հանգեաւ ի Տէր Չորեքշաբթի գիշեր ժամ 1ին։

Հ. Նդ․ւսցեալին մարմինը փոխադրուած է Օրթաքէօյի Ս. Աստուածածին եկեղեցին, ուր պիտի կատարուի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը. շաբաթ առաւօտ ժամը 5ին։

Օրթաքէօյ 18 Դեկտ. 97

Հրաւիրագիր չընդունողներէն կը խնդրուի իբր այն նկատել զայս։

Երկու մարդ գրաշարի պէտք կայ, Դիմել Մասիսի խմբագրատունը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Յունաստանի մաքսատուներուն Նոյմ. ի հասոյթներուն մէջ 915,218 դրամի յաւելում մը տեսնուած է։

—Լոնտոն կիմանայ թէ հելլենական դահլիճը շնորհակալութիւն յայտնած է Պուլկարիոյ կառավարութեան, այն դիւրութեանց համար որ տուեցան պատերազմին ժամանակցող հելլենահպատակներուն համար և որ հիմա Պուլկարիա կը վերադառնան։ Մ. Զայմիս շնորհակալութիւն յայտնեց նաև Աթէնքի պուլկարական գործակատար Մ. Տիմիթրօֆի, որ մեծ բարեացակամութիւն ցոյց տուաւ Պուլկարիա դարձող յոյներուն անցագիրները վաւերացնելու համար։

—Նախընթաց օր Ֆռանսըզ շոգենաւով Պիրէանէն Պոլիս եկան թուրք գերիներ, թուով 14 հոգի. որոնց կընկերանային հելլէն գերիներուն հետ դացող սպաները և բժիշկը։

—Էթնիքէ, Էթէրիա իր առաջնորդին մէջ կառաջարկէ որ իր եկմտական գործերուն հաշիւը տայ՝ նախարարապետն, պատերազմական նախարարն, վճռաբեկ ատեանին նախագահն, Համալսարանին վարիչն և գօնթրօլի յանձնաժողովին նախագահն կազմուած յանձնախումբի մը առջեւ։

Պատերազմական նախարարը, հարցուցած ըլլալով իրեն թէ ինչ գիրք պիտի բռնէ Էթնիքի Էթէրիայի անդամ զինուորականներու մասին, պատասխանեց թէ այդ խնդիրը դատարանին կը պատկանի. հետեւաբար ինքը չի կրնար միջամտել։

—Անգղիոյ թագուհին տեսնալ ուզած է այն կերպասները զոր գործած են Թեսալիոյ գաղթականները, Աթէնքի Անգղիական դեսպանին կնոջ, Տիկին Էկերթընի Աթէնքի մէջ հաստատած գործանոցներուն մէջ։

—Հելլէն սպաներէ բաղկացած յանձնախումբ մը պիտի կանգնէ ռազմախորհրդոյ կանոնագրութիւնը Փրանսական դրութեամբ։

Պատերազմական նախարարն ալ Փրանսական դրութիւնը ընդունած է քանի մը փոփոխութիւններով։ Մասնաւոր մարմին մը յանձնուած է այդ մասին օրինագիծ մը պատրաստել։

—Աթէնքի մէկ քանի թերթերը կըսեն թէ Զայմիսի նախարարութիւնը կարգ մը երեսփոխաններու համակրութիւնը կորսնցուց, մասնաւորաբար Ռալլի կուսակիցներուն։

Ուրիշներ ալ կը հաստատեն թէ թագաւորը իշխանութեան գլուխ պիտի պահէ ներկայ դահլիճը, եւ նոյն իսկ անվստահութիւն քուէարկուած պարագային, Մ. Զայմիսի պիտի յանձնէ դարձեալ նոր ընտրութիւնը։

—Թեսալիոյ մէջ բազմաթիւ կեղծ պանքատմները երեւան հանուեցան, որ Ազգ. Դրամատան կը պատկանին։

—Յունաստանի 1898ի եւրոպայոյը Ազգ. անշարժ կալուածներու մասնական մէկ թուահամարը պիտի պարունակէ։

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԲԵՐԱ, ԹԱԳՍԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ, և կը դարմանէ մասնաւոր խնամքներին հիւանդութիւնները, տղայոց ակտըութիւնները, մորթի, միզային ճանապարհաց և ծննդային գործարանաց ախտերը։

Չորեքշաբթի օրերը աղքատ հիւանդները կ'ընդունի ձրի պարէ։

Բշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամ 9ին կ'այցելէ նաև Սուլթան Մահմուտի դամբարանին քով Հ. Եմիրզեան էֆ.ի դեղարանը։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ

Աթէնքի դեսպան անուանուեցաւ Վաշինկթընի նախորդ դեսպան Ըզիաթ պէյ։

Գոսովայի կուսակալին օգնական անուանուեցաւ Հանր. Պարտքի վարչութեան ընդհ. տեսանողներէն քընիչ Տանիշ էֆէնտի։

Լազքիէ գաւառակին կառավարիչ անուանուեցաւ Քեանղըրըի կառավարիչ Ապտիւլ Ղանի փաշա։

Գոսօվայի Բատօվիչթա գաւառակին գայմագամ կարգուեցաւ Զարսանճագի նախորդ գայմագամ Ապտուլլահ էֆ։

Սելանիկի Թիմուր հիսար գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սըղըիի գայմագամ Ֆէյզի պէյ, որուն յաջորդեց Թիմուր հիսարի գայմագամ Խայրի էֆէնտի։

Պիթլիսի կուսակալութեան թղթակցութեանց դիւանին քննիչ Խըրտահիմ Խահէմ էֆ.ի Միւթեժայիզի աստիճան տրուեցաւ։

Եղատնեան գայմագամ Ահմէտ Զիհնի պէյի Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ։

Թէքֆուրտաղի նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական Նշանակուեցաւ Քեանղըրըի նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական Խամիլ Վէհպի էֆ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Պետական Խորհուրդի անդամ Ֆիւէյհ Րէշիտ Պէյի Ս. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Տիգրանակերտի գիւղախումբին տեսուչ Բուուֆ և Զաչհիսար գեղացի Ղալիպ պէյ զատէ Մէհմէտ պէյի Ե. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Կայս. Պալատին մատանապետ Օսման պէյի խմիթիազի ոսկի, արքունի խոհանոցին տեսուչ Մաղհար պէյի և խոհանոցին մատակարար Խահէմ էֆ.ի արծաթ շքադրամները տրուեցան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՄ

Սերպիոյ կառավարութիւնը Թուրքիոյ պատուանշանին Ա. աստիճանը շնորհեց Լազովիչ պէյի, Կայս. Իրատէ մը կարտօնէ այդ պատուանշանին գործածութիւնը։

Վիլհէլմ կայսրը Կոստէր Աղեի պատուանշանին Ա. աստիճանը շնորհած է Պէրլինի նորընտիր դեսպան Թէվֆիք փաշային։

—Իտալական դեսպանը և դեսպանուհին Տիկին Բանսա այս գիշեր հացկերոյթ մը պիտի տան։

—Մեծ Տէրութեանց դեսպանները նախընթաց օր նիստ ըրին Բերա, աւստրիական դեսպանատան մէջ։

—Սօֆիաէն կը գրեն դեկտ. 25 թուականով.

Սօպրանիէն այսօրուան նիստին մէջ նախարարապետ Մ. Ստոյլօֆ պատասխանելով շատ մը հարցապնդումներու, ըսաւ թէ Վեհ. Սուլթանին բարեացակամութիւնը կապահովէ Գոսովայի պուլկարներուն անդորրութիւնը։

Ինքն իսկ, ըսաւ, ամենամեծ վստահութիւն ունի Ն. Վեհափառութեան անկեղծ զգացումներուն, դէպ Իրեն պուլկար հպատակները։

Գալով Տօպրուճային, Մ. Ստոյլօֆ կրկնեց իր յայտարարութիւնները, այսինքն թէ Պուլկարիա չուզեր միջամտել ուրիշ կառավարութեան մը ներքին գործերուն։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը այս պատասխաններով գոհ եղաւ և Խորհրդարանը երկար ատեն ծափահարեց նախարարապետը։

Սօպրանիէն վաղը պիտի փակուի։

—Ռումանական դեսպանատան կցորդ Մ. Ստաթէսքօ միեւնոյն պաշտօնով Պերլին պիտի փոխադրուի։

—Հոլանտական կառավարութիւնը 1000 ֆլօրին (10,000 ղրշ.) նուիրած է Իզմիրի Յունաց հիւանդանոցներուն։

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի մէջ կարդացուած է. Օսմ. կառավարութեան թշնամի մէկ քանի թերթերու տուած սա լուրը թէ Գոչանի մէջ 5000 պուլկար սպաննուած են, Թուրքիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ, վերջնապէս կը հերքուի։ Արնակալաքի, Գոսօվայի և Մանաստըրի մէջ ալ անդորրութիւն կը տիրէ, որով եւրոպական թերթերուն այս մասին գրած չարամիտ հրատարակութիւնները սուտ են բոլորովին։ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ կուսակալութեան համար եղած տարաձայնութիւնները անտեղի են. Գոսօվայի կուսակալը իր նահանգին մասին եղած գրոյցներուն անհիմն ըլլալը հաստատելու համար հրաւիրած է եւրոպական թերթերէն մէկը որ թղթակից մը գրկէ Իւսկիւպ։

—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը մօտ ըլլալով, Արդարութեան Նախարարութիւնը գրեց Ոստիկանութեան Նախարարութեան որ կեդրոնական բանտը գտնուող և իրենց պատժին երեք չորրորդ մասը լրացնող բանտարկեալներուն ցանկը պատրաստէ ու իրեն գրկէ։

—Հելլէն պատուիրակներու թարգման Մ. Նաում, երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսնուեցաւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի հետ։

—Պոլսոյ սերպիական նորընտիր դեսպան Մ. Նովագովիչ Սերպիոյ ամենէն փայլուն դիւանագէտներէն մին է։ Ծնած է 1842ին Շապածի մէջ. 1873ին առաջին անգամ ստանձնեց կրթական և կրօնքներու նախարարութիւնը Րիսթիչի դահլիճին մէջ։ Մ. Նովագովիչ 1886ին ալ Պոլսոյ դեսպան ընտրուած է. իր այս պաշտօնավարութեան միջոցին էր որ Օսմանեան և Սերպիական երկաթուղիները միացնել որոշուեցաւ և կնքուեցաւ Թուրքեւսերպ առեւտր. դաշնագիրը։ Րիսթիչի դահլիճին հրաժարումէն յետոյ 1895ին թագաւորը Մ. Նովագովիչի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Նորընտիր դեսպանը դիւանագիտական ասպարէզէն դուրս կըլլայ նաեւ գիտական աշխատութիւններով և բազմաթիւ երկասիրութիւններ ունի։

—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին գիշերը Կրթական Նախարարութեան կողմէ Գատըքէօյ Մօտա Պուրնի պատրաստուած մասնաւոր սրահի մը մէջ պարահանդէս մը պիտի տրուի, որուն ամբողջ հասոյթը Կրետէի խորամ կարօտեալներուն պիտի յատկանայ։

—Կայս. Կառավարութիւնը հաւանած է Մարքիզ Սակրատօի Պոլսոյ սպանիական դեսպան անուանումին։

—Նախընթաց օրէն ի վեր Իզմիրի մէջ խահվէին և շաքարին գինը սկսած է բարձրանալ։ Խահվէն 44 ֆր. և շաքարը 15 ֆլօրին։

—Տէնիզլիի և Աէրայքեօյի մէջ երկրաշարժի ցնցումները ատեն ատեն կզգացուին տակաւին։

—Նոյեմբեր 11ին գիշերը Աըվազի Համիտիյէ աւանին մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուած է. Վնաս չկայ։

—Մինչեւ յառաջիկայ փետրուարի վերջերը Իզմիրի ջուրի ճամբաներուն շինութիւնները պիտի աւարտին։

—Գուէտի Լիօնէի Դ. ալաթիոյ եւ Պոլսոյ ճիւղերը շաբաթ օր գոց պիտի մնան եւրոպական տարեգլխուն աոթիւ։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ 29 Դեկտ.— Մաքսատուներու ընդհ. վերատեսուչ Մ. Բալէն, Պանք տը Ֆրանսի տնօրէն կարգուած է Մ. Մանէնի տեղ՝ որ Նոր օրէնքին պատճառով, իբր ծերակուտական չէր կրնար իր պաշտօնը շարունակել։

ԲԷՇՏ.— Թագաւոր-Կայսրը արտօնեց Մ. Պանֆին որ հրամանագրով հրատարակէ Աւստրօ-Հունգար խուսարարութիւնը՝ եթէ հունգարական դահլիճը մինչեւ դեկտ. 31 չքուէարկէ զայն։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպ արմատական կուսակցութեան պատկանող շատ մը քաղաքական անձնաւորութիւններէ բաղկացած ժողովի մը մէջ, Մ. Բաչիչ այդ կուսակցութեան պետ անուանուած է։

ԴԵՂԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ

ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆ

Կէօքճէ Փաշա Թիւ 5

Մինչեւ դեղարանը, որ Գառնիկ Տալկըճեան էֆէնտիի կը պատկանէր, այս անգամ Դեղարան Սուլթանիյէ անուամբ կայսերական վարժարանէ վկայեալ և երկար փորձառութեամբ ծանօթ Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեանի կողմանէ բացուած է, ամենաթարմ դեղերու ստուար պաշարով մը օժտեալ։

Դեղագրերու պատրաստութեան դիտական ձեռնհաս մեթոտը և արագ եղանակը, բոլոր յաճախորդաց գոհունակութիւն պիտի պատճառէ։

Դեղարանը կը ստանձնէ ամէն ժամ ուզուած բժիշկը գտնել ու ղրկել իւր յաճախորդաց։ 5—15

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՊՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանըք փարմաքառի վրայէ չորիմ, Ճինի Զըղգոտըեանց քով)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով չեն և բոլորովին վերջնականապէս պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, քիմքէ չեղատարութեան քով պատշաճ, ծածկութեան, և ուտելու ...ութեան նպաստաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաև թրմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց. Գ. Ըստ Ամերիկեան ձևանները կիրակի օրերն ալ, (մինչև կէս օր) ինչպէս նաև ամեն օր, (մինչև կէս գիշեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաղըզիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Թիւ 1 Խըրխօմէնէ փողոց։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 18 Դեկտ. 97

Օսմ. Բօնսօլիտ	ղրշ.	23—29
Բէժիի պարտաթուղթ	լիրա	12—
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	108 50
Օսմանիէ	»	386—
Բաւօրիթէ	»	454—
Թարախներու պարտաթղթ.	»	461—
Պանգ Օթթօման		558—
Թրամուէյի բաժնէթուղթ	լիրա	7—17
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—22

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	108—05
Մէթալիք	94—10
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—34
Գաղղիական »	87—05
Գրեմիդ	51—06
Ռուսկ. Թղթադրամ	8—56

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՅՑ

1898 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Մեծագանիւր

Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Բուն օրացոյց եւ գուշակութիւնք օդոց. Տօմարական գիտելիք։ Ցուցակք այլ եւ այլ գիտելեաց։ Տարեգրքեր Մնացոց եւ Գուհակայութեանց եւլն. եւլն։

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Կազմեց թէ Ամանոր.— Տիեզերական երեք Սուրբ Ժողովները.— Ցուցակ Հայրապետութեան Ամենայն Հայոց.— Ցուցակ Կաթողիկոսութեան տանն Կիլիկիոյ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

Օսմանեան կայսրութիւն.— Ցուցակ Օսմանեան Սուլթանաց.— Աւագանի Կայսերական Պալատան.— Նախարարք Բ. Դըրան.— Մեծ պաշտօնատարք Մայրաքաղաքիս.— Հրամանատարք բանակաց.— Կուսակալք նահանգաց.— Մասնաւոր միւթէսարըֆութիւններ.— Օսմանեան դեսպան եւ նուիրակք յօտար երկիրս.— Պետական խորհուրդ.— Դեսպանք նուիրակք եւ Հիւպատոսք օտար տէրութեանց ի Կ. Պոլիս.— Հայ աստիճանաւորք եւ պաշտօնեայք Օսմանեան տէրութեան.— Հայրապետութիւն Հայոց.— Կեդրոնական վարչութիւն Հայոց Թուրքիոյ. գանազան խորհուրդք.— Պաշտօնեայք Պատրիարքարանի.— Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի.— Առաջնորդութիւնք Հայոց Թուրքիոյ.— Ազգ. Հիւանդանոց՝ կարեւոր գիտելիք.— Թաղօրայք Կ. Պոլսոյ՝ ցանկ Թաղ. Խորհրդոց եւ Եկեղեցականաց.— Կրթական տեսչութիւն.— Հայ Կաթոլիկ հասարակութիւն.— Բողոքական Հայ հասարակութիւն.— Օտարազգի Պատրիարքունք եւ Ազգապետք.— Բարեգործական եւ կրթական հաստատութիւնք.— Հայ փաստաբանք.— Ժամանակացոյց եւ սակագին Օսմանեան թղթատարութեան.— Կանոնագիր հեռագրութեանց եւ սակագին.— Կանոնագիր դրոշմաթղթի եւ սակագին.— Ծանուցմունք։ ԳԻՆ 2 ՂՐՇ. 5—1

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐ

Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ԲԱՀԱՆԱՅ ԷՖՍԵՐՃԵԱՆԻ

Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի 5։

Տաղք և Թատերգութիւնք 15։

Լուսանկար Պետրոս Դուրեանի 3։

Տարեգրք աշխարհիկ լեզուի Ա. հատոր 3, Բ. 5, Գ. 5։

Կեդրոնատեղին՝ ի Պոլիս Պալենց գրատունը, յիւսկիւտար, Պիշթօֆճեանի խանութը։ 6—10

ԼԷՕՆ ՌՕԶԱՆԹԱԼ

288 ՇԻՇԼԻ ՃԱՄԲԱՅ ԲԵՐԱ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԵԾ ԶԵՂՉՈՎ

Կարասի, հայելի, կերպաս ևն. ի մինչև 1/13 Դեկտմբ. 1897 ուրկէ յետոյ յիշեալ վաճառատունը պիտի փոխադրուի Թիւ 77 ԲԵՐԱ ՇԻՇԼԻ ՃԱՄԲԱՅ ԹԱԳՍԻՄ ՃԱՏՏԷՍԻ։ 12—12

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Եթէ կը փափաքիք հինգ վայրկենի մէջ մորուքնիդ եւ մազերնիդ սեւ կամ շագանակագոյնի փոխել, դիմեցէք Մահմուտ փաշա Քիւրքճի խանի դիմացի կարգը 131 թիւ Արամ էֆ. Սօղանճեանի վաճառատունը։ Հոն տեղի մազի ներկի ջուրն անմնաս նիւթերէ բաղադրուած է ի Բարիզ, եւ մազերուն տուած փայլունութեամբ, կակղութեամբ եւ գործածութեան դիւրութեամբ, փորձով հաստատուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով լաւ է։

ՇԻՇ ՄԸ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԲԱՒԷ.— ԳԻՆԸ $13\frac{1}{2}$ ՂՐՇ.

Գաւառաց յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Սոյն վաճառատան մէջ կ'գտնուի նաեւ սեւ մազերը գեղինցնելու համար ջուր, եւ մասնաւորապէս մազի իւղով խնամով պատրաստուած ներկեր՝ սեւ, խարտեաշ եւ շագանակագոյնի փոխելու։

ՏՈՔԹ. ՏԱՎՈՒՏ ՔԱՐԻԿԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր Պատ. Յաճախորդաց և Հանրութեան թէ, բժշկ. վերջին գիւտի մը համաձայն, պատրաստ է դարմանել ամէն անոնք՝ որ կը նեղուին տարաժամ սպիտակ մազերէ և անոր յաջորդող տէրմաթոզեան, մազաթափութեան, նախագուշակն եղող անտանելի քերուածքով գլխուն թեփոտութենէ և հերաթափութենէ (ալոփէսիա), որ շապիկներուն օձիքները կաղտոտէ միքրոպներու բազմութեամբ։ Իրեն դիմող հիւանդներն ու Ազն. Օր.ք և Տիկ.ք խիստ գոհ պիտի մնան, վասն զի սոյն աննման դեղը ոչ միայն մէկ անգամով առանց հետք թողելու կը դարմանէ վերոգրեալ հիւանդութիւնները, այլև կերկարէ ու կը խտացնէ կանանց մազերը։

Ուր. օրերը Պանչէգալթու Բիւչիւքեան դեղարանը կը գտնուի իսկ միւս օրերը Թօփգափու, իր տունը։

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Միքրոպաբանութիւն)

Գրեց ՏՈՔՏ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

Այաց ի Գիտութիւնս (Licencié ès Sciences) Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Ուսումնարանէն

Այս պատկերազարդ գիրքն, փոքր ծաւալով, սակայն ճոխ պարունակութեամբ և դիւրահասկանալի ոճով գրուած երկ մ'է, որոյ միջոցաւ ամէն ոք կրնայ տեղեկանալ մանրէաբանութեան։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով և Սուճի Պօղոս աղայի խանութն։

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատուն Չաքմաքճըլար թիւ 50։

Գինն է 10 Ղրշ. 3—10

ԲԱԶԷ

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Ապուտ Էֆէնտի Նէնի Զարշը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեան թէ՝ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ չուխաներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն իսկոյն կը պարզէ լաւ գիտողին։ Գերման-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պէլճիքական լաւ ապրանքներ տեղական ընտիր գործաւորութեամբ պատրաստել և անլուր գներով ծախել, այս եղած է վաճառատանս նշանաբանն։ Հրապարակէն չուխայ գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ճղնող վաճառատուններն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատուններն ալ։

Վերջին գին. Թիւք 2 ղրշ.

540 29—100

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Բանքաների փողոց
(Սէն Մուսասարան պէնքի)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԷՆ

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

Մ. Մ. ՊՕՆՏ, ՍԷԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Պէյազիտ Թիւնէլ Խան, Կալաթա

Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ

Գործակալք Լանքաշիր Ինշուրանս և ընկ.
» Թամիզի և Մըրսի Մարին Ինշուրանս ընկ.
» Վան Օբէն և ընկ. Լիմիթըտ, Նօրօբէան և Ճէնէրալ Էքսբրէս
Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծրարուած ապրանքներու առաքում աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, խիստ չափաւոր գիներով։

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ
ՁԳԵՍՏԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ, Սուլթան Համամ Հաճօբուլօ Խան Թիւ 20
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԼՈՒՎՐ

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ չափաւոր գնով ամէն տեսակ պատրաստ և հաստատուն զգեստներ կը գտնուին։ Զափու վրայ գնի փոքր տարբերութեամբ զգեստներ կը կարուին։

ԼՈՒՎՐԻՆ վաճառատան մէջ ծախուած պատրաստ զգեստեղինաց համառօտ մէկ ցուցակն է.

Ըռտէնկօթ զօմփլէ	170 էն	250	Ղրշ.
Ջաքէթ	70 »	230	»
Բալթօներ	50 »	230	»
Բանթալօններ	25 »	80	»

(Թիւ 226)

Արտօնատէր Կ. Ս. ԽԻԹԻԹՃԵԱՆ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք ևլն։ Անմնման դեղ այտուցներու և կոշտի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

Ի ԽԱՍՔԻՒՅ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Խասգիւղէն Կամուրջ		Կամուրջէն Խասգիւղ	
— —	6 15 Պէպէք	— —	7 5 Պշր.
— —	6 50 Պէշիկ.	— —	7 40 »
— —	7 50 Պէշիկ.	— —	8 20
— —	8 50	— —	9 —
— —	9 35	—	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզլ.
2 40	10 5 Պէշիկ.	2 45	10 30 Ֆէրպ
3 10	10 35 Գզ.Պպ.	3 20 Վօսփոր	10 40 Գզլ.
3 30	11 — Գզ.	3 30	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 35
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45		5 —	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պէպէք	
5 15 Պէշիկ.		5 45 Ֆէրպօթ	
5 40		6 15 Պշր.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Խասգիւղէն Կամուրջ		Կամուրջէն Խասգիւղ	
— —	6 50 Պշրթ,	— —	7 40 Պշր.
— —	8 Պշրթ.	— —	8 20
— —	8 45	— —	9 —
— —	9 30	2 20	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	3 —	10 15
2 45	10 15	3 20 Վօսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 35	10 35	3 45	10 40
3 45 Ֆէրպօթ	11 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ.
4 —	11 10	4 45	11 20
4 30	11 45	5 30	11 55
5 15 Ֆէրպօթ	12 5	5 45 Ֆէրպօթ	12 15
5 20		6 15 Պէպ.	
5 40 Պէպէք.		7 5 Պշ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի Կիր.է)
5 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
4 30 » » » բացի ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի] և ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԽԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱԿԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Օրը միջապատ եղած ատէն շոգենաւ [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ Ս. ԱՆ և ՄԱՐՍԷԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ու ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պաթումի միջև [illegible]

[illegible]

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Դիմել առ գործակալատուն
ԹԵՄՈՒՐԻ ՐԸՔՈՒԼ

575 [illegible]

CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որ ամեն երկու շաբաթ Լիվըրփուլ և Պոլսոյ միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Պօթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալեբբօ	2143	Մորօգգօ	1855
Բէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շերպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՕՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակալատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1897 Հոկտեմբեր 22էն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն Կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթևեկութեան

ժ. վ. թ.
2 — Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենր. Պօյճ. Ր. Հիսար պիտի ճաղորդակցի 39
2 30 Ր. Ա.Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենր. (Ենր. պիտի ճաղորդակցի) Պէշիկ. 40
3 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպաճ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Պէշ. (Ա.Հիս. պիտի ճաղորդակցի Ուր.ները Վնր.Զէնկ. Պէյլ. Գուզկուննուկ) 43
3 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Իսթ. Միր. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպ պիտի ճաղորդակցի ուրբ, Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր. 46
4 30 Ենմ. Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ.Միրկ. Պօյճ Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի ճաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր. 33
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թարպ. Պէյզ. Ենր.ՍԹՆ.Գանլ.Պօյճ. Ր.Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ. 45
7 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենր. Մրկ.Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ Պէշիք. (Պէյզօզ Զիբ-զար շոգենաւին հետ պիտի ճաղորդակցի) 32
8 — Ա.Ր. Գվ. Ենմ. Մզպ.Պէօյ. Թրպ.Ենր.ՍԹՆ. Պօյ.Ր. Հիս,Պէպ. Արն. Գրչ.Օրթ. Պէշկ. 46
10 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Մրկ.Ր.Հ. Պէպ.Արն. ու .Պշր. 34

Ենիքէօյէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ
2 5 Ենր.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ. Ր.Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ.Պշր. 45
3 10 Ենր.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշր. 38

Պէպէքէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ
2 — Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշր. 34
2 30 Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշր. 45
2 50 Ր.Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ. 21
3 40 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. 38
4 30 Պէպ.Արն.Գուր.Օրթ.Պէշ.Գպ. բացի ուր. 21
5 30 Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշր. բացի ուր.է 40
10 15 Պէպէքէն ուղղակի Կամուրջ 43

Անատոլու եզերէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ
1 50 Գնտ-Վնր-Զնկ-Պէյլ-Գզլ- 33
2 — Պէյզ-Բշպ.Զպզ-Գանլ-Ա.Հիս-Գնտ- Վան. Ուրբաթները Զնկ- Պէյլ- Գզլ. Պէշ. 44
2 35 Պէպ. Վնր- Զնկ- Պէյլ- Գզլ- Պշր- բացի Ուրբաթէ 32
2 45 Պէյզ. Բշպ. Ենր, Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիսար Գնտ. Արն. Վան. Զէն. Պէյլ-Գուզ-Պէշ- 23
3 20 Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գզլ. Պշկ. Գպշ. 34
3 50 Վան. Զէնկ. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշ. 23
3 30 Պէյզ. Բշպճ. Զպզլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Պշր. (Ա. Հ. պիտի ճաղորդակցի) ուրբաթ օրերը Վնր Զէնկ. Պէյլպ. Գզլ. Պշր. 43
4 — Ա. Հ. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլպ. Գզլճ. Սկիւտ. բացի ուրբաթէ 39
5 — Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտ. (Վնր.էն կը ճաղորդակցի) Ուրբաթները Զնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշր. 44
7 30 Պէյք. Բշպ. Ենր.Զպզլ.Գնլճ.Մրկ. Ր.Ա.Հս. Գնտ. Պէպ.Արն.Վնր.Զնկ-Պէյլ-Օրթ.Գզլ. Պշր. Ճինգշաբթի օրերը Օրթ.Պշր. Բ[illegible] պէյէ զատ Իւսկիւտար ալ պիտի ճանդիպի .23
9 — Պէօյք-Թրպ-Պէյզ.Բշպ.Զպզլ.Գնլ.Ա.Հ. Գնտ. Վն. Զնկ. Պէյլ. Գզլ. Իւսկ. 38
10 15 Պէյզ-Ենր-Գնլճ-Ա.Հիս. Զնկ-Պէյլ.Պշր. 21
10 15 Ա.Հս.էն ուղ.կամուրջ ուր.օրերը10 50էն 23
10 35 Գուզկ. (բացի Ուր. 42
11 — Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 21
11 10 Վնր.էն » » » » 32

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը
2 50 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր.Հիս. Մրկ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. 43
3 40 Գապ, Պշր. Գզլ- Օրթ. Պէյլ- Զնկ. Արնվ- Գնտ-Ա-Ր-Հս-Գնլ-Մրկ- Ենր- Բշպ-Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 32
4 — Պշր.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. ՍԹն. Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ։ 45
5 15 Գապ.Պշր.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Արնվ.Գանտ. Ա.Ր.Հս.Գնլճ.Զուպուզ.Բշպ.Պէյզ. 23
6 — Գապ.Պշր.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. Ենր. Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.Գզկ.Ենր 46
7 — Պշր. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն.Գնտ. Ր.Հս. Պօյճ.Գնլ.Ենր.Պէյր. Թրպ.Պէօյ։ 17
8 30 Պշր.Օրթր.Արնվ. Պէպ.Ր. Հիս.Մրկ.Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. 34
9 45 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ.Պէպ. Ենմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի ճաղորդակցի 43
10 5 Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյք.Մէզ. Ենմ. ուր. Պշր. Օրթ. Արն. 40
10 45 Պէպ. Ր.Հս. Մրկ, ՍԹն, Ենր, Թրպ, Պր. Մէս.Ենմ. 46
11 30 Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ. (Ենր.է Պէյզ. զացող շոգենաւին հետ ճաղորդակցելով 43
11 40 Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ. ՍԹՆ Ենր. 45

Կամուրջէն Պէպէք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը
4 — Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ 21
10 35 Պշր.Օր.Գրչ.Արն.Պէպ. Գնտ.Ա.Ր.Հս.Պօյճ. Գնլ.Ենր. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուր 23
11 15 Գապ.Պշր. Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հ. Պօյճ. Ենր. 3[illegible]
11 45 Պշր.Օրթ.Գրչ.Արն. Գնտ-Ա. Հս. 2[illegible]
12 15 Պշր.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպէք. [illegible]

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը
2 50 Ուղղակի Վանիքէօյ 34
3 20 Իւսկ.Գզլ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտլ.Ա.Հ. Գնլճ. Զպզ. Բշպ.Պէյզօզ 38
3 50 Ուղղակի Ա.Հիս. բացի ուրբաթէ 39
4 50 Պշր.Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Պէպէք բացի ուր 40
5 15 Ուղղակի Վանիքէօյ բացի ուրբաթէ 43
8 45 Պշր.Գզլ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հիս.Գնլճ. Զպզլ.Բշպ. Պէյզ. 21
9 30 Պշր.Գզլ.Պէյլ. Զէնկ. Վանր. Գնտ. Ա.Հ. Ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը 38
10 15 Իւս, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ) 4[illegible]
10 20 Պէշր. Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր.Ա. Գավաքներ 3[illegible]
10 30 Պշր. Պէյլ. Զէնկ. Վնր. Ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը Գպ.Գզկ Գնտ. Ա Ր.Հս. Պօյճ.Գնլճ.Ենր.Բշպ-Պէյզ. 32
10 40 Իւսկտ.Գզկ. (բացի ուրբաթէ) 4[illegible]
11 20 Պէշր.Գզկ.Պէյլպ. Զնկ.Վան...Պէպէք բացի ուրբաթէ 3
11 20 Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ. Պէյ ուրբաթ օրերը Գուզկունճուգ [illegible]
12 — Պէշ. Գուզկ. Պէյլ. Զէն. Վան. Ցրն. 3

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթական երթևեկութիւնք

Կշ. 16 28 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէոս, Ա[լ]եքսանդրիա, [illegible] օրէ:
Կշ. 17 29 [illegible]
Եշ. 18 30 [illegible], Այնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմիր [illegible] 4 [illegible]
Շ. [illegible] 0 31 Իւէպօլու. Սամսոն, [illegible], Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում առտուն ժամը 11ին։ 562

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի, Պորտոյի, Մէջէ[րրան]եան
և Սև Ծովի միջև բանող [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Մեմփիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Փեմարոս	3000	Պէլըս	2250
Քարնա	3000	Օֆիրըս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըրի	1500
Կարնոթիս	2500	Փիլէն	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ռուսթոմ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
568 [illegible]

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (36)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԷՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Եւ հիմա, Կոմսը, թեպէտև զարմացած և ուրախ Բէգի վերադարձին վըրայ, կը նեղուէր, մտածելով այն իշխանութիւնը զոր նէ ունէր իր վըրայ։

Գալով Բէգի, նէ մոռցաւ ամէն ատելութիւն ու ոխ, երբ տեսաւ Կոմսը վշտէն ու տառապանքներէն այլափոխուած, մտածեց միայն թէ ա՛լ աւելի պիտի ծանրացնէր անոր արդէն ծանր ցաւերը։

Միլատի ընկողմանած էր բարձերուն վրայ միշտ միևնոյն անտարբեր թմրածութեամբ։ Ո և է փոփոխութիւն չէր կրած նէ։ Վեր առաւ գլուխը թեթև մը ժպտելով և ձեռքը կարկառեց։ Բէգ յարգալից կերպով մը շրթունքներուն տարաւ զայն. նէ կրնար մեծ սխալումներ գործած ըլլալ բայց միթէ չէ՞ր տառապած ըստ բաւականին. և յանցանքը կը քաւուի վիշտով.

Վարկեան մը զսպուած լռութիւն մը տիրեց։ Ապա, միտքը գնելով ամէն բանէ առաջ Ալիսին վրայ տեղեկութիւն ստանալ, Բէգ չկրցաւ մորեղբօրը նայելէ և բռնել անոր հասու և խիստ ձայնով մը.

—Միլորտ, պատմեցէք առաջ ձեզի թէ ի՛նչ բան է որ զիս հոս կը բերէ, այս ժամուն, կուզէի նախ իմանալ թէ ի՛նչ եղաւ միս Տեզմօնտը։

Բարձրաձայն հառաչեց և անդին դարձուց գլուխը ան։

—Մեծդ Աստուած, աղաղակեց Բէգ, մեռա՞ծ է արդեօք։

—Բան մը չեմ գիտեր, պատասխանեց Կոմսը, Աստուած կենդանի, չեմ գիտեր, ո՞ղջ է թէ մեռած։

Սարսափէն գունաթափ Բէգ մօտիկ բռնած էր զայն ձեռքերը երբուց միացուցած։

Նէ չէր տարակուսեր իր մօրեղբօր բառերուն վրայ. համոզուած էր թէ ճշմարտութիւնը կըսէր ան։

—Բայց ինչո՞ւ համար... ի՛նչպէս. այն գիշերը հին դղեակին մէջ չէ՞ որ գտայ, հարցուց Բէգ աղչած։

—Արդարև գտայ զայն. խեղճս նոյնպէս թէ դուք հոն եղած էիք, և խենթ դարձած այն մտածումով թէ մէջտեղ պիտի ելլար գաղտնիքը, որուն պահել զայն։ Ալիսի համար ուրիշ կթաքստոց մը գտած էի, բայց ուղելով նախ և առաջ սպասաւորներուն ձեռքէն ազատել, ապահով տեղ մը տարի զանոնք։ Երբ վերադարձայ, դղեակին մէջ մարդ չկար։ Ալիս մեկնած էր։ Լուր մը չունիմ անոր մասին. չեմ կրնար գտնել զայն։ Մեռա՞ծ է թէ կապրի, բան մը չեմ գիտեր։ Սակայն զայն փնտռելու եռանդ է հիմա. Իցիւ թէ ինձմէ աւելի երջանիկ ըլլայ։

Բէգ աթոռի մը վրայ նստեցաւ և ծածկեց դէմքը ձեռքերուն մէջ։ Ամէն բան մոռցած էր հիմա, Բոց ի Ալիսէն։ Կոմսը ոտքի ելած էր ու կը շտկէր սենեակը։

Ցանկարծ, յիշելով թէ ինչեր ունէր ոտքերին ըսելու, Բէգ վար առաւ ձեռքերը դէմքին վրայէն, և բռաւ ձայնով մը որ կը դողդոջէր հակառակ իր ջանքերուն զայն ամուր բռնելու համար։

—Միլորտ, մոռցեր էիք ձեր յիշատակները, մոռցած չէք կրնար ըլլալ անշուշտ Սըրթիւրը։

Կոմսը բարկացայտ բացագանչութիւն մը թռցուց բերնէն։ Միլատի թեթև սարսուռ մը ունեցաւ. ձեռքը առկամայ վեր բարձրացան կիանքին, չըտալ ծանրութեամբ ինկան ծնգուըներուն վրայ։

—Մոռնա՞լ, զայն, Արթիւր... Ո՛հ, Արթիւր գոչեց դառնութեամբ։ Խօսեցէք աղջիկս, ի՛նչ գիտէք անոր վրայ։

—Մեռած կը կարծէիք զայն, ինչպէս մենք ալ, բայց Բէգ բառերը շատ շատ արտասանելով. բայց կը խաբուէինք... խեղդուած չէ եղեր ան։

Կոմսը չբացագանչեց, ոչ ալ զարմացած երևցաւ, Բէգի կարծածին հակառակ։ Հառաչեց միայն և ձեռքերը գալարեց յուսահատօրէն կերպարանքով մը։

—Ապրեցաւ, Միլորտ, շարունակեց Բէգ հեզձամզձուկ ձայնով մը, բայց յուսահատութենէն մղուած, ծա... ծով...

Զըրցաւ շարունակել։

—Ծովահէն եղաւ, գիտեմ... գիտեմ, ընդմիջեց ան կատաղութեամբ։ Անարգեց իր անունը, նախատինք բերաւ իր նախնիքին վրայ, ճերմկցուց մազերս, և գրեթէ գերեզման առաջնորդեց զիս, ցաւերով բեռնաւորուած։

—Միլորտ, Միլորտ, բռաւ Բէգ, ոտքի ելլալով, այդպէս մի խօսիք։ Ի՛նչ որ ալ եղած ըլլան անոր սխալները, իր մահով քաւեց զանոնք։ Ձեր որդին երկրաւոր դատաստաններէ շատ բարձր ատեանի մը առջև գնաց, դատուելու համար։

—Մեռա՞ւ Արթիւր, մեռա՞ւ։

Կարծես սրտաբեկ եղած, ապշած, կարկամած էր ան, կայծ մը՝ աչքէն զարնուող մարդու մը պէս։

Թիկնաթոռի մը վրայ ինկաւ պողպոջելով, մոլորած աչքերը Բէգին վրայ յառած։

Գալով Միլատիին, մեռելի մը դէմքը առած էր հիմակ, անոր գեղեցիկ դէմքը։ Թևերը կայտռի պէս վար ինկած էին երկու քովերէն, որպէս թէ կենդանութիւնը դուրս խուսափած՝ էր յանկարծ անոր սիրտէն։

—Ի՞նչ... Ե՞րբ... ո՞ւր մեռաւ հարցուց Կոմսը հատկլտող ձայնով մը։

Համառօտակի և արցունքէն խեղդուած ձայնով, Բէգ պատմեց ամէն բան... իր գերութեան պատմութիւնը, Սիրախին, անոր նախանձին, չարաչարական մահուան, և վերջապէս մահամերձին պատմութիւնը։ Մաս մը միայն գաղտնի պահեց. Մատօյինի վերաբերեալ մասը։ Պատմութիւնը տարած ատեն կամաւոր աւս աչքերը իրենն բան հանդիպելու երախտապարտ նայուածքով մը, շնորհակալ ըլլալու համար կարծես անոր այս փափուկ կասկածոտ համար։

(Շարունակելի)